

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobkyně: **N. K.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 12. 2. 2020, č. j. 13 Az 46/2019 – 33,

t a k t o :

- I. Návrh žalobkyně na ustanovení zástupce **se zamítá.**
- II. Kasační stížnost **se zamítá.**
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

[1] Kasační stížností se žalobkyně (dále „stěžovatelka“) domáhá zrušení shora označeného usnesení Městského soudu v Praze (dále „městský soud“), kterým byl zamítnut návrh stěžovatelky na ustanovení zástupce z řad advokátů. Městský soud návrh zamítl, neboť stěžovatelka nedoložila své majetkové a výdělkové poměry tak, aby bylo možno její situaci posoudit; neuvedla žádné příjmy, pouze uvedla, že je nezaměstnaná, má zdravotní problémy, nemá majetek, nájemné v současnosti nehradí kvůli rekonstrukci bytu, jinak platí 4000 Kč měsíčně. Současně s kasační stížností požádala stěžovatelka o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti.

[2] Nejvyšší správní soud v usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, konstatoval, že „[v] případě rozhodování krajského soudu o žádosti o osvobození od soudního poplatku a o návrhu na ustanovení zástupce (ale i o jiných procesních návrzích) totiž považuje [pozn. Nejvyšší správní soud] za nejpodstatnější, že se jedná pouze o úkony učiněné v probíhajícím řízení o žalobě, které slouží k zajištění podmínek řízení nebo jeho řádného průběhu. Řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutím soudu o těchto návrzích nevybočuje z vymezeného rámce, jeho výsledkem není nic jiného než jen konečné rozhodnutí o procesní otázce podstatné pro žalobní řízení, jež před krajským soudem i v době rozhodování

Nejvyššího správního soudu stále běží. Jestliže je tedy poplatková povinnost spojena s řízením o žalobě, v jehož rámci rozhoduje Nejvyšší správní soud o „procesní“ kasační stížnosti, nevzniká podáním takové kasační stížnosti stěžovateli nová poplatková povinnost, neboť za řízení ve věci je již zaplacené (případně se tato otázka řeší). [...] Výše uvedené závěry se pak promítají i do úvah o povinném zastoupení stěžovatele. Je-li podána kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o neosvobození od soudních poplatků, o neustanovení zástupce či proti jinému procesnímu usnesení učiněnému v řízení o žalobě, je rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti učiněno v rámci tohoto řízení, a proto se zde ustanovení § 105 odst. 1 a 2 s. ř. s. neuplatní.“ Z výše uvedených závěrů vyplývá, že stěžovatelka není povinna být v řízení o kasační stížnosti zastoupena advokátem. Stěžovatelka však výslovně o přidělení advokáta požádala, Nejvyšší správní soud se proto zabýval tím, zda ustanovení zástupce stěžovatelce z hledisek ochrany jejích práv je nezbytně nutné. Dospěl přitom k závěru, že tomu tak není, neboť předmětem řízení není žádná složitá právní otázka, z kasační stížnosti je zřejmé, čeho se stěžovatelka domáhá a proti čemu brojí a lze ji projednat. Nejvyšší správní soud tedy návrh na ustanovení zástupce stěžovatelce zamítl.

[3] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení městského soudu v rozsahu a z důvodů dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[4] Jak přílehavě uvedl již městský soud, smyslem právní úpravy individuálního osvobození od soudních poplatků je, aby účastníkům nebylo v opodstatněných případech upíráno právo na přístup k soudu. Právo domáhat se předepsaným způsobem svých práv u nezávislého a nestranného soudu „*má každý, tedy i ten, kdo nemá finanční prostředky na zaplacení soudního poplatku*“ (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2004, sp. zn. IV. ÚS 289/03).

[5] Podle § 35 odst. 10 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody.

[6] Předmětem řízení je posouzení, zda městský soud postupoval v souladu se zákonem, když stěžovatelce napadeným usnesením neustanovil zástupce.

[7] Nejvyšší správní soud konstatuje, že ze soudního spisu se podává, že stěžovatelka podala dne 9. 9. 2019 u městského soudu žalobu proti rozhodnutí žalovaného žalobu, požádala současně o ustanovení advokáta z důvodu, že nezná dobře český jazyk. Žaloba byla podána v českém jazyce a obsahovala veškeré náležitosti, a to jak po stránce právní, tak po stránce skutkové. Městský soud zaslal stěžovatelce formulář k prokázání majetkových a výdělkových poměrů, ve vyplněném formuláři stěžovatelka neuvedla žádné příjmy z pracovní činnosti ani jiné dávky, pouze uvedla, že je nezaměstnaná, má zdravotní problémy (blíže nespecifikované), nemá majetek, je rozvedená, nájemné v současnosti nehradí kvůli rekonstrukci bytu, jinak platí 4000 Kč měsíčně. Městský soud vyzval stěžovatelku usnesením ze dne 17. 12. 2019, č. j. 13 Az 46/2019 – 30, aby ve lhůtě 10 dnů

pokračování

od jeho doručení sdělila, z jakých finančních prostředků hradí své životní potřeby, zejména náklady na stravu, ošacení, hygienické potřeby apod.; a podala informaci o stavu svých úspor. Tato výzva byla stěžovatelce řádně doručena dne 9. 1. 2020, kdy ji osobně převzala. Stěžovatelka na ni však až do vydání kasační stížnosti napadeného usnesení městského soudu nikterak nereagovala.

[8] K tomu, aby mohl být účastník řízení osvobozen od soudních poplatků je podle § 36 odst. 3 s. ř. s. povinen tvrdit a také doložit, že nemá dostatečné prostředky. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře již opakovaně vyslovil, že „[p]ovinnost doložit nedostatek prostředků je jednoznačně na účastníkovi řízení, který se domáhá osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.). Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje“ (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50). Tuto povinnost však stěžovatelka v průběhu řízení před městským soudem nesplnila. O následcích své nečinnosti byla přitom městským soudem dostatečně poučena.

[9] Základním předpokladem k tomu, aby soud vyhověl návrhu na ustanovení zástupce podle § 35 odst. 10 věty první s. ř. s. je, aby účastník řízení splňoval předpoklady pro osvobození od soudních poplatků (podmínka *sine qua non*); ty však, jak vyplývá z výše uvedeného, v posuzované věci naplněny nebyly, resp. stěžovatelka vlastní nečinností soudu neumožnila, aby jejich naplnění mohl posoudit.

[10] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou; městský soud nepochybil, nevyhověl-li návrhu stěžovatelky na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě. Nejvyšší správní soud současně neshledal ani žádná jiná pochybení v řízení před krajským soudem, proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[11] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 téhož zákona. Žalovanému, kterému by dle pravidla úspěchu náhrada nákladů řízení náležela, žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly, soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. dubna 2020

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu